

Веселка

журнал для дітей
the Rainbow

a children's magazine

РОЗГАДАЙМО!

ЩО ЦЕ?

Котилася тарілочка
По крутій горі,
Забавляла любих діток
У моїм дворі.
Нам тієї тарілочки
Чому не любить —
Хорошая, золотая
І, як жар, жарить.
Прийшла баба — сама чорна
І чорний жупан, —
Заховала тарілочку
У синій туман.
Постихали співи й жарти
У дворі моїм,
Золотої тарілочки
Стало жаль усім.

Леонід Глібів

МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

Ч А Б А
Р Ч Б А

чорний птах

живе в воді

інакше одяг

жде того, хто провинився

ХРЕСТИКІВКА

16-та буква азбуки
займенник
знаряд нюху
багато води
музичний інструмент
той, що співає
ріка на Україні

Букви на місці хрестиків дадуть прізвище українського композитора, який зладив музику до дитячої опери „Коza Дереза”.

ЗАГАДКИ

а.

В полі ріс я, колосився,
На стеблинці уродився,
А тепер мене ви ріжете
И на здоров'я смачно їжте!

б.

Вогню наївся,
Води напився,
На рейки став
І засвітав?

ПОДУМАЙ!

Щоб зварити на твердо одно гусяче яйце, потрібно чотири хвилини, а скільки треба хвилин, щоб зварити чотири гусячі яйця?

2. РЕБУСИ

ха

100 їть 100 лик

тою

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК 3 ч. „Веселки” ЗА ВЕРЕСЕНЬ 1990 р.: ХТО ВОНО? — Сонце. ЩО ЦЕ ЗА ДИВО? — Сонце. ХТО ВОНИ? — а) Олівці. б) Пила (пилка). ЧИ ВГАДАЄТЕ? — М'яч. НАЗВІТЬ ЦЬОГО ДРУГА — Годинник. ХТО ЦЕЙ ХЛОПЧИК? — Горобчи.

НАЙКРАЩА ІГРАШКА

Дома в кожному закапелку
Маю іграшок багато
Та дістану де „Веселку” —
От тоді у мене свято!

Всякі там казки, пригоди,
Вірші, загадки, картини
І цікавий світ природи —
Втіха, радість для дитини.

Не забудьте зараз, тату,
Переслати передплату
До щоденника „Свобода”,
Де „Веселка” ця виходить!

Бо „Веселка” звеселяє,
Бо „Веселка” нас навчає
І несе між наші стіни
Подих вітру з України.

З кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колерія. Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 дол., у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Христини Мізур

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8.00 per year, UNA members \$5.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Христина Мізур — Невдалий початок спортивного сезону...

Оформлення 3-ої стор. Михайла Дмитренка.

ЗАПОВІТ ГЕТЬМАНА

Не видно полтавських тополь —
Усе у гарматнім диму...
Поранений шведський король...
Летить на підмогу йому
Крилатий козацький загін...
Та сили у нас замалі,
І тужить розпачливий дзвін
По всій українській землі.

Цокоче московська орда.
Хлопоче Дніпрова вода:
— Ой стала-настала біда,
Велика, сторічна біда!

Та звівся тоді на коні
Сам гетьман Мазепа: — Не нам
У цій побідити борні,
Так нашим нащадкам-синам!
Я бачу: мільйони ідуть
Спинити ворожий розбій;
Вони до кінця доведуть
Полтавський нескінчений бій!

І вся Україна встає
За діло моє і твоє,
Бо хто за Вітчизну встає,
В останнім бою — виграє!

Леонід Полтава

ОРИСИНА ПРИГОДА З ВИВІРКОЮ ВУЛЬГОЮ

В суботу рано-вранці Орися вибігла в садок, щоб привітатися з комашками, квітками, тваринками. Вона це робила майже щоранку. Підбігла, як завжди до потічка. Глип, а там у маленькій затоці ледь-ледь рухається чудовий метелик.

— Бідний метелику! Ти потонеш! — крикнула перелякано дівчинка й узялася рятувати потапаючого.

Врешті з тяжкою бідною витягла метелика й поклала на м'якеньну травичку, щоб сонечно просушило йому крильця. Незабаром метелик почав піднімати крильця. Потім струснув із себе останки води, підлетів і сів на Орисине плече. Став шарудіти й шептати щось у її вушко. Спершу Орися не розуміла його шепотіння, але, прислухавшись уважливіше, почала сприймати його мову: — Оришко, ходи зі мною в поле, в ліс! Я покажу тобі багато, багато цікавого!

Метелик сів на маленьку стокротку, щоб краще зігріти крильця. Ось прилетіла бджілка і спитала метелика, чи є чим поживитися на цій квітці.

— Метелику, пусти бджілку, нехай і вона посмакує солоденького соку! — озвалася Оришка, не чекаючи відповіді метелика. Бджілка глянула здивовано на Оришку й спитала метелика: — Хто це такий?

— Наша приятелька Орися! Ах, ви ще незнайомі?!

— Я бджілка Вірка — сказала бджілка — вибач, що не подам тобі лапки на привітання, але в ній багато пилку, а я хочу принести його додому. Сподіваюся, що тобі подобається в лісі. Не чекаючи відповіді, бджілка піднеслася високо вгору й зникла...

Орися побігла за метеликом, що за той час відлетів уже далеченько. Незабаром вони були коло березового молодняка, яким протікав малесенький струмочок і весело хлюпотів про свої великі пляни.

— Як тут гарно! — журчав струмочок — а під землею було холодно, непривітно, мовчазно. Ніхто мною не цікавився, ніхто не грався зі мною. Тільки високі стіни стояли в глибокій задумі. Не було життя, не було радості. А тепер? Тепер зовсім інакше! Ось, навіть золоте сонечко відбивається в моєму дзеркалі і блакитне небо з пушистими хмарками одягає мене в прекрасні шати. Незабудьки хилять свої листочки над саміське моє плесо, бавляться зі мною. Вони ще й дзвіночка намовляють: — Побався й ти — кажуть. Інколи бджілка сідає на листок незабудьки й просить у мене водиці. Жабки, як зберуться в теплий, погожий вечір, як почнуть заводити свій концерт, як почнуть квакати, кумкати — аж любо слухати! Цвіркуни, як почують, то давай і собі цвіркати...

Заслухалася Орися в мову струмка й не заува-

жила, що дійшла до кінця молодняка. Там струмок був уже більший. Він чомусь згордів, почав нахвалитися: — Коли я поєднаюся з меншими струмками, то стану великий, переминоюся в потік! Тоді до мене вливатимуться потоки з цілого лісу. Я стану широкою рікою. До мене прибігатимуть інші ріки, я стану могутньою рікою, на своїх водах носитиму пароплави, загрозово бушуватиму. Аж тоді покажу свою силу. Все, що стане на моїй дорозі — знищу! Заллю поля, оселі, зірву мости. От це буде життя!

Не дуже сподобалися Орісі струмкові слова. Хотіла вже повернутися додому та метелик сів їй на плече і став просити: — Не йди ще, Орісю! Не йди!

От Орися пішла далі. Аж раптом серед лісу показалося озеро. Воно увібрало в себе струмок і всі його великі пляни пропали! Орися сіла на пенюк біля озера, підперла кулачками борідку й задумалася: — Нема струмка. А бач, як вихвалявся, що стане великий, могутній, що знищить усе довкола. Чому це так буває?

Із задуми пробудила Орісю вивірка Вульга, яка вместилася коло Орісиних ніг.

— Чому ти так зажурилася, Орісю? Ходи побавимось! — заговорила вона, торкаючись Орісі своїм пухнастим хвостиком.

Орісі стало приємно від такої ніжної мови вивірки й вона пішла з нею в танок. Вони бігали довкола дерев, ховалися в кущах, в траві й гукали: — Де ти? Де ти? Побачили їх інші вивірки й собі захотіли побавитися. Втисі їх радощам не було кінця. Коли то раптом із-за кущів почувся плач. Орися негайно побігла туди.

На гілляці старої верби сиділа вивірка Вульга й гірко плакала, витираючи щораз лапками рясні сльози.

— Що сталося, вивірочко Вульго? — спитала Оріся.

— Хтось забрав горішки з мого дупла! Я собі приготувала їх на зиму, а тепер хотіла вас погостити.

Орісі стало жаль малої вивірки. Дівчинка почала роздумувати що могло статися з горішками й як допомогти вивірці.

— А де ці горішки в тебе були? — спитала вона Вульгу.

— Ось тут у дуплі цієї старої верби. Онде, бачиш вхід до хатки?

— Ну й як могли горішки пропасти з такого сховку? — подумала Оріся й почала оглядати дерево з усіх боків. Враз поміж травою й сухим листям побачила купку горішків.

— Тут твої горішки! — гукнула вона радісно.

Вивірка з утіхи то підбігала до горішків, то вискакувала Орісі на плече, гладила її хвостиком. Всім стало дивно, як горішки опинилися під

вербою. Вивірка й Оріся сіли довкруги горішків і призадумалися. Тільки врадувана Вульга не сиділа. Взяла горішок і полізла на вербу, щоб покласти його в сховок. Аж тут просто до Орісиних ніг упав горішок. Оріся підняла його й пильно почала дивитися на вербу, щоб знайти місце, звідки впав горішок. Раптом, знову — лусь! впав ще один горішок. Оріся добре придивлялася, звідки він упав. В корі старенької верби зауважила невеличку дірку. Скільки разів Вульга занесла туди горішок, він випадав щілинкою на траву. Оріся показала вивіркам відтулину в вербі.

— Не заноси туди горішків, Вульго! — сказала вона. — Вони і так опиняться в траві. Краще пошукай іншого дупла на сховок.

Вульга розплакалася. — Де ж я тепер знайду дупло? Всі вже зайняті. Що ж тепер робитиму?

В цю хвилину ніким незауважений прилетів до відтулини дятел. В дзьобику мав глину й почав заліплювати дірку.

— Пробач мені, сусідко Вульго! — промовив він. — Я не знав, що тут твоя хатка і довбав кору, шукаючи за хробачками. Їх тут багато в цій старій вербі. Та й вони дуже смачні! Я довго довбав, коли несподівано посипалися горішки. От біда, подумав я, це певно чийсь житло. Тоді я полетів шукати глини, щоб заліпити дірку. Тепер можеш сміло

складати горішки.

Оріся глянула на дятла й подумала „Який він добрий, треба допомогти йому”. Вдвійку вони швидко залатали отвір і позаносили горішки до хатки. З радощів вивірка Вульга махала хвостиком і запросила всіх на дубову каву.

Вивірки заметушилися. Незабаром на траві під вербою Вульга постелила скатертину з лопухового листя, поставила горнятка з жолуддя й налила пахучої кави. До кави подала горіховий торт і покращала його ножиком їх горіхової шкаралущі. Дятел пив теж каву, притримуючи горнятко крилом.

Була субота, але гості не затримувалися довго, бо кожний мав хатню роботу.

Пояснення-словничок: **комашка** — small insect; **глипнути** — глянути; **затока** — bay, gulf; **шарудіти** — to rustle; **стокротка**, або маргаритка (daisy); **молодняк**, тут молодий ліс (saplings); **струмок** — brook; **журчати** — to murmur, to ripple; **шати** — парадний одяг (magnificent garment); **незабудька** — forget-me-not; **плесо** — поверхня води (stretch of water), clear surface of water; **дзвінок** — bellflower; **погожий** (clear, fresh); **цвіркун** — cricket; **бушувати** — to storm, to rage; **вмоститись** — вигідно сісти (to be placed comfortable; cosily); **дупло** — hollow in the tree; **відтулина**, щілина (hole); **дятел**, або жовна (woodpecker); **лопух** — burdock; **жолудь** — acorn.

СКАРБ СТАРОГО ЗАПОРОЖЦЯ

Російська цариця Катерина II в 1775 р. післала своє військо, щоб зруйнувати Запорозьку Січ. Коли запорожці побачили, що вони оточені великою армією з численними гарматами, вислали посла розвідати в москалів у чому справа. Командуючий генерал зажадав, щоб на переговори прийшов сам кошовий із старшиною, бо йнакше він розгромить Січ гарматами. Після короткої наради кошовий Війська Запорозького Петро Калнишевський із старшиною пішли на переговори. Але замість розмов, їх арештували, закували в кайдани й відіслали до Москви. Кошового заслали до Соловцького монастиря. Запорожців москалі повідомили, щоб здалися без бою.

Більшість запорожців хотіли почати битву із загарбниками. Під час віча на площі з'явився священник у ризах із хрестом у руці і став переконувати козаків, щоб не проливали марно крові з уваги на перевагу москалів. Запорожці послушали його поради.

Зараз вибрали нового кошового, під проводом якого стали робити приготування покинути Січ. Військо поділено на дві частини. Одна мала плисти байдаками Дніпром, а друга мала маршувати до турецьких земель за Дунай, щоб там заснувати нову Січ. Козаки покинули Січ весняної ночі хто морем, а хто сухоходом і подалися до Буджака на Басарабії. Прибули сюди під кінець літа.

Частина козацького війська проходила через вільні запорозькі землі, де були паланки. В паланках проживали старші віком запорожці в зимівниках. Загартовані в боях козаки з жалем зустрічали своїх побратимів і обдаровували їх чим могли, зокрема кіньми. Деякі зі старших запорожців приєднувалися до січовиків. Так зробив і дід Охрім.

Турецький султан, на територію якого прибули запорожці, обіцяв приділити їм землі під нову Січ аж навесні, а до того часу втікачі мали собі самі давати раду. Дід Охрім зайшов до села Козаче, в якому жили козаки, які вимандрували сюди раніше, бо тут панувала воля.

На краю села в бідній хатині жила собі тітка Ганна. Землі вона не мала, тільки невеличкий город, який простягався до річки, що протікала балкою. Тітка Ганна заробляла на прожиток лікуванням хворих зіллям і порадами. Всі її шанували, бо була добра і привітна. Одного вечора тітка Ганна хотіла погасити світло, щоб лягти відпочити, коли хтось легко застукав у вікно. Тітка думала, що її викликають до хворого. Вона відкрила двері й побачила втомленого діда. Він попросив її води та дозволу відпочити. За гостинність обіцяв розказати Ганні таємницю.

Тітка Ганна впустила діда в хату, нагодувала й

Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний

поклала спати. Вночі довго не спала, думаючи про діда: „Які в нього дивні, надзвичайні очі, якісь надлюдські. Я ще ніколи таких очей не бачила. Хто він такий?“

Вранці тітка Ганна спитала діда: — Звідкіля ви й куди йдете?

— Я втік із Січі перед москалями. Покинув мій зимівник і все що посідав. Коли ми прийшли на ці землі, я блукав деякий час по степу і не знав куди мені йти.

— Куди ж ви підете — сказала Ганна — ви слабкі й вимучені.

— Бачу, дочко, що в тебе добра душа — відповів дід. — Я рад, що зайшов до тебе. Ось тобі один золотий. Якщо протримаєш мене до моєї смерті, то я розкажу тобі мою тайну. Під одним деревом у твоєму саду я закопав мій скарб, казанок повен золотих грошей. Як помиратиму, скажу тобі, де це дерево й ти викопаш собі мій скарб. Золото поділи на три частини: одну візьми собі, другу віддай на церкву, третю дай бідним людям.

— Залишайтеся тут жити — відповіла Ганна — я вас догляну як рідного, бо й я сама.

Дід був щасливий, почувши таке.

Ганна дотримала слова, доглядала діда як свого близького. Дід не прожив довго. Втеча, скитання, перевтома й туга за рідним краєм скоротили йому життя. Коли він відчув, що смерть близька, сказав тітці, під котрим деревом закопаний скарб. На тому скарбі тяжить прокляття. Якщо хтось інший, а не вона візьме цей скарб, то він і його сини, помруть передчасно не своєю смертю.

Ганна поховала діда гідно й щиро плакала за ним. На другий день після похорону сусід Антоненко, побачивши її заплакану, спитав, чому вона так побивається за чужою людиною.

— Як мені не плакати за такою доброю людиною? — спитала тітка Ганна. В своєму горю вона розповіла сусідові про скарб закопаний під деревом у її саду.

— Я тобі поможу викопати його. Ти старенька й не маєш сил.

Не підозріваючи нічого злого, тітка Ганна показала сусідові дерево, під яким був закопаний скарб.

— Після півночі я застукаю до тебе й підемо вдвох копати.

Тітка Ганна не спала цілу ніч, але ніхто не постукав до неї. Аж ранком сусід з'явився в неї: — Я пожалів тебе й пішов сам копати, але ніякого скарбу під деревом не було.

Постаті козаків.

Ганна зідхнула, але повірила сусідові. Незабаром усе село почало гомоніти, що Антоненко раптом забагатів. Купив кілька десятин землі, покрит хату бляхою, придбав дві пари коней, став будувати нову, велику хату старшому синові. Сам почав пиячити й гуляти. Але недовго це тривало. Одного разу після випивки він закликав сільського скрипаля, щоб загравав йому улюблену пісню. Слухачи пісні, він підперся рукою й раптом заснув на віки.

Незабаром його старший син поїхав по глину на будову хати. Коли він став насипати глину на віз, стіна глинища усунулася й накрила його живцем разом із возом та кіньми. Другого Антоненкового сина, якому батько теж купив дві пари коней,

Кобзар оспівує козацьку славу.

ограбили конокради. Одного дня рознеслася чутка, що в плавнях хтось бачив його коні. Він з молодшим братом поїхали до дністрового лиману. Було дуже гаряче літо й молодший брат захотів скупатися. Але попав у вир і утонув. Середній брат замість рятувати потапаючого, пішов шукати коней. Знайшов їх, але конокради, які скрилися поблизу, спіймали його і побили так тяжко, що він помер. Село дивувалося, чому в родині Антоненків так часто трапляються випадки смерті.

— Це прокляття запорожця — сказала Ганна. Вона розповіла людям про скарб старого козака.

Це подія, яка за переказом, справді трапилася в селі Козаче на Басарабії.

Пояснення-сповничок: **Петро Калнишевський**, останній кошовий Запорозької Січі. Цариця Катерина II. заслала його до Соловецького монастиря. В 1801 р. його звільнено, але він залишився в монастирі до кінця свого життя. Помер у 1803 році. **Віче** — великі наради — (public meeting, common council); **байдак** — козацьке судно; **Басарабія** — область між Прутом і Дністром. В 9-11 століттях входила в склад княжої держави. В 16-му столітті була під турецькою владою; **Буджак**, буджацька орда між гирлами Дністра та Дунаю. Ця татарська орда робила наскоки на Україну. Проти неї робили походи козаки. **Паланка** — округа Січі. Було вісім паланок, якими керував полковник; **зимівник** — назва козацького хутора, в якому жили козаки, коли не було походів (у зимову пору). **Балка** — яр, байрак (ravine, gorge); **казан** (ok) — kettle; **побиватися** — to worry; **Плавня** — ground covered with water, marshy meadow; **лиман** — estuary.

ЧИТАЙМО, ШКОЛЯРІ!

(Ілюстрація Едварда Козака)

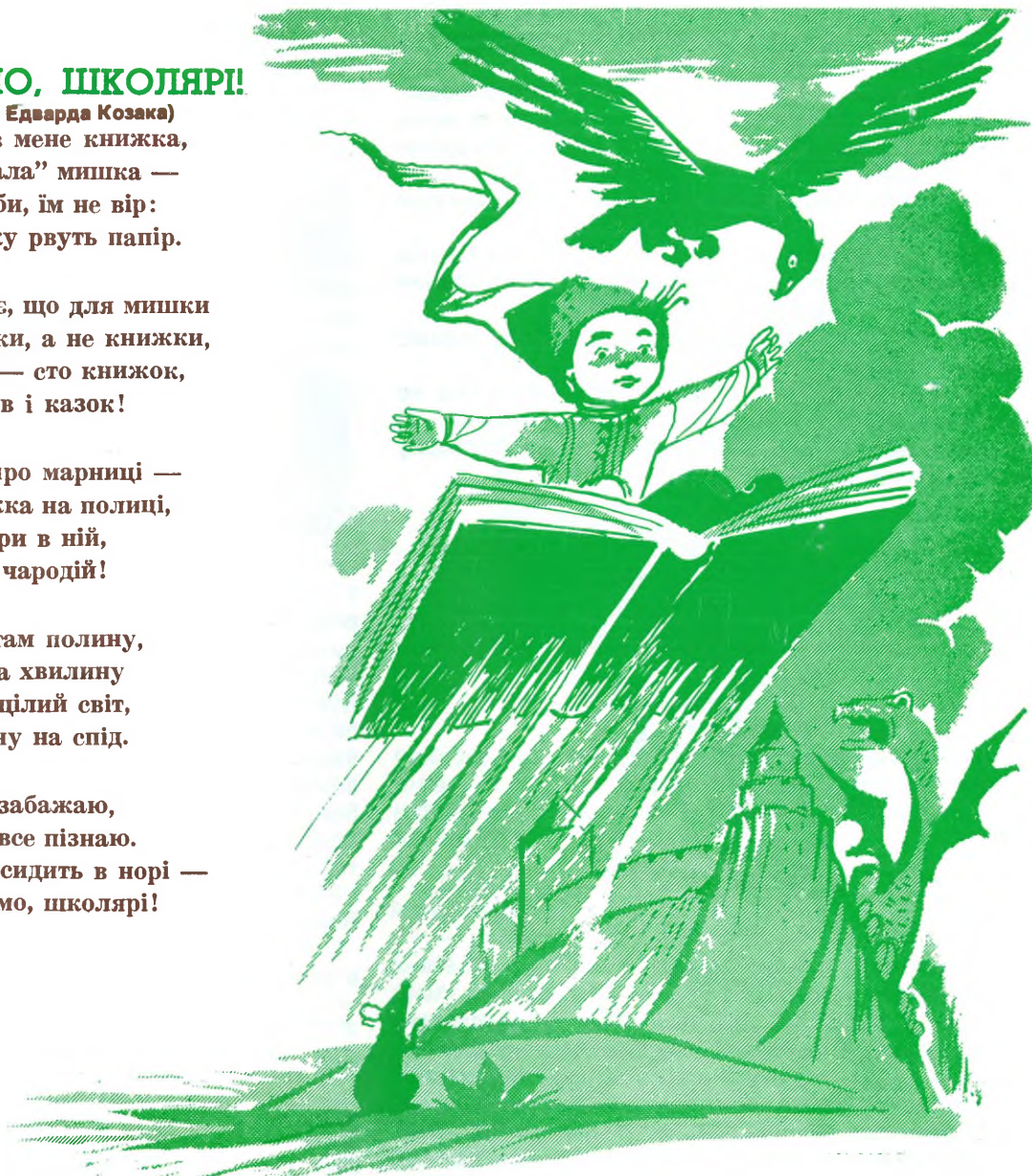
Не на те є в мене книжка,
Щоб її „читала” мишка —
В мишки зуби, їм не вір:
Враз на січку рвуть папір.

Кожний знає, що для мишки
Треба кришки, а не книжки,
А для мене — сто книжок,
Сотню віршів і казок!

Я не дбаю про марниці —
В мене книжка на полиці,
Таємниці-чари в ній,
Сам я наче чародій!

Де захочу, там полину,
Перескочу за хвилину
Гори, море, цілий світ,
В океан пірну на спід.

І чого лиш забажаю,
Все побачу, все пізнаю.
Мишка хай сидить в норі —
Ми ж читаймо, школярі!

Ганна ЧЕРІНЬ

ЗНАННЯ

Ми живемо в дні прогресу,
В час змагань до висоти.
На твою й мою адресу
Йдуть книжки, летять листи.
Відео, книжки й газети,
Чудеса нові ввесь час.
В космос вже летять ракети —
І на Місяць, і на Марс.
І щоб все це розуміти,
Щоб у перших лавах йти,

Щоб також на Марс летіти,
Мусим вчитись — я і ти!

Не якнебудь, а найкраще!
Першим в школі, хлопче, будь!
Те найкраще, що найважче,
Не обходь його! Здобудь!

Бо знання — це перемога,
Це — найкращий скарб в житті.
Нам призначені для того
Дні юнацькі золоті.

ЧАП-ЧАЛАП

Гей, над'їхали вози,
Що везуть там? Гарбузи!

А хто тягне? Козі-Розі
По гладесенькій дорозі.

Чап-Чалап на все вважає
І, як треба, попихає.

В гай заїхали вози,
Поскидали гарбузи.

Коло бистрого потоку,
Де вода не є глибока,

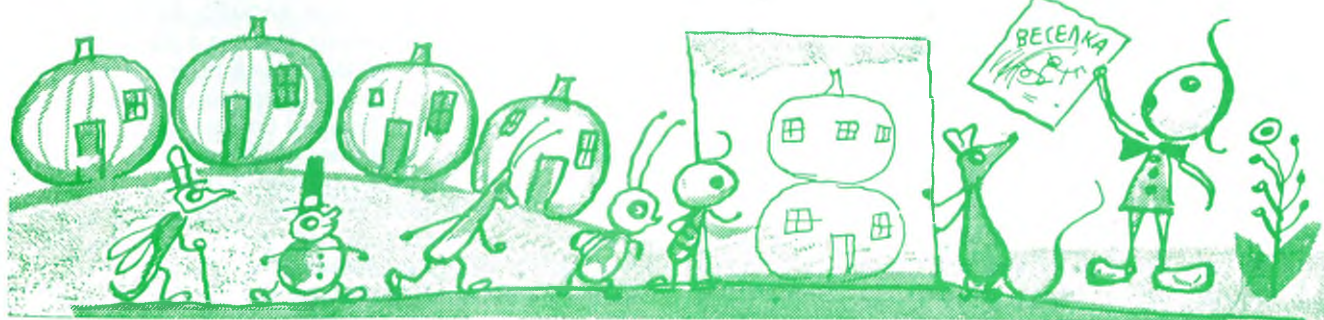
Поскладали їх рядком,
Ще й підперли патином.

Потім кликнули майстрів,
Щонайбільших муравлів.

Ті майстри, як попоїли,
Щось там різали, вертіли, —

Від сніданку до вечері
Поробили вікна, двері.

Як хатки були готові,
То зійшлися „комітетові”;

Радять взятись за будову,
Класти школу поверхову.

Щоб їх діти мову знали,
І „Веселку” всі читали.

ЕКО

ПРИГОДИ ЛИСТОНОШІ „КІННОГО ЕКСПРЕСУ”

(Оповідання з часів Громадянської війни в ЗСА)

Ілюстрації авторки

(Закінчення)

Пізня весняна снігова хуртовина припинила дію „Кінного Експресу”. Як тільки метелиця ущухла, коники негайно пішли в рух. Вершники не турбувалися темінню, вони тільки дбали, щоб їм було тепло. Вони закинули раніші вишукані уніформи, зате вдягнулися в теплі кожушки, грубі рукавиці, а капелюхи пов'язали хустинами, щоб уникнути дошкульного холоду. Кліматичні умови були тяжкі в Небрасці, ще тяжчі в Вайомінгу і в Юті, а найтяжчі в Неваді. Тільки найбільш завзяті могли перетривати таке випробування. Одним із них був Рас!

Залишивши свою матірню станицю в Солт Лейк Ситі, він мандрував поволі до найближчої станції. В його торбці були важливі фінансові документи, банкові конта та найновіші вісті про хід подій Громадянської війни. Інколи заметіль засипала зовсім шляхи. Його кінь просувався неохоче через снігові кучугури. Йому ввижалася тепла стайня, пахуче сіно і смачний овес. Тільки наполегливість молодого вершника дала їм змогу перебороти перешкоди.

Коли Рас прибав до Раш Веллі, він знайшов коника, яким можна було перевезти поворотну пошту. Сніг почав падати густо, люті вітри стали буревіями. Не залишалося нічого іншого, як пробиватися вперед. Кілька годин пізніше, коли Рас зупинився, щоб підкріпитися і змінити коня, їздець почав кривавити з носа і з уст. Коник був такий втомлений, що стояв із похнюпленою головою, а бурульки звисали з його губ. Він не міг бігти далі!

* *

Нарешті прийшла весна. Рас підсвистував, заклеюючи листа до Мінні Фішер. Він виглядав дуже щасливий.

— Ви в доброму настрою — сказав кухар до нього. — Чи це не ця молода дівчина, до якої ви пишете? — І кухар підсміхувався значучо.

Звук посуду нагадав Расові рідний дім.

— Страва пахне приємно — відповів Рас. Вона пахне так, як у моєї мами — і він сперся об стіну, щасливий, що може відпочити кілька годин.

На дворі пригрівало сонце, снігові насипи танули і змінювалися в великі калюжі. Рас мріяв про Мінні Фішер. Він промовив сам до себе: „Тепер, коли стало тепло, варто поїхати до Бавнтіфул. Мушу підшукати свого заступника. Це не буде трудно”.

Вирішивши цю справу, Рас став думати про щось інше. Кухар мусів двічі кликати його до столу.

— Я впевнений, що молодий чоловік має щось

на приміті, думаю, що не індіани — добродушно зауважив кухар.

Обличчя Раса видимо почервоніло. Він вирішив їхати на другий день.

Був чудовий весняний ранок, коли він вирушив у дорогу. Узгір'я були вкриті зеленою травою, а сотні антильоп паслися на свіжих паростях. Де-неде видно було диких коней. Повітря було чисте й прохолодне. Кінь кидав довгу тінь на прерії.

Незабаром Рас прибав на ферму, де жила Мінні з батьками. На його здивування не було нікого видно, але за стодою почувся великий рух і метушня. Рас прив'язав коня до входного ґанку й побіг кругом хати. На вид того, що побачив, Рас станув мов укопаний. Великого павука окружили всі кури на фермі. Вони кудкудакали голосно й робили великий заколот. На краю кільця стояла Мінні, тримаючи бляшану коробку й кийок. Всі були такі схвильовані, що не зауважили Раса. Коли кури розпочали атакувати павука, Мінні робила те саме. Вона відкинула свою бляшану коробку і швидким рухом загнала туди павука. Вона стояла тріумфально, тримаючи спійманого в'язня. Кури не могли заспокоїтися.

Рас відкинув взад голову й почав сміятися. Мінні обернулася. Її обличчя паленіло, жмуток волосся звис на чоло, а фартушок був вкритий пиллюкою. Расові вона видалася чудовою. Коли дівчина заспокоїлася, вони привіталися. Обоє були щасливі.

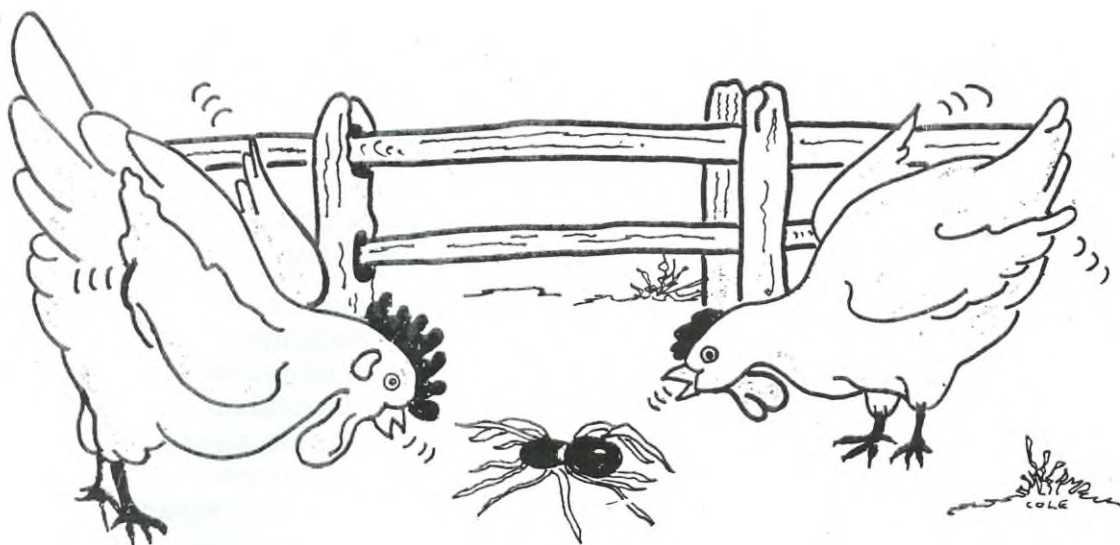
По дорозі до хати Мінні весь час притискала коробку з павуком. Вона сказала, що батьки поїхали до міста, але незабаром повернуться. Вона поставила коробку на кухонну полицю, щоб їм показати здобич.

Молоді сіли на фронтовому ґанку і вели розмову. Сонце піднялося високо, як Мінні зауважила, що одно поросятко втекло з загороди.

— Глянь, Расе, це маленьке поросятко втекло знову. Батько не мав часу закрити отвору в огорожі. Чи можеш допомогти мені спіймати поросятко й покласти його в скриньку, щоб не втікало.

Рас пригадав собі пригоду з поросятком, коли він був ще дитиною. Він впав у підвоззя й був би вийшов непошкоджений, якби не поросятко, прив'язане в задній частині воза. Рас хотів оминати тварину й його нога попала під колесо.

Час минав швидко. В післяобідню пору Рас мусів від'їхати. Виглядало, що обоє молоді поділяють між собою якусь таємницю. Небо захмарилося й поворотна дорога до матірньої станиці була нудна.

Впродовж літа й осени Рас відвідував Мінні, але ранньої зими під час однієї його подорожі зайшла зміна. Сонце пригасало, коли Рас зауважив, що кінь почав щурити вуха, відчуваючи небезпеку. Рас побачив поштовий віз, який пограбували індіанці. Погонича й пасажирів не було, коні були вкрадені. Раптом появився індіанський вершник з рушницею луком і стрілами. Він почав здоганяти Раса. Рас початково підігнав свого коня на безпечну від цільного пострілу віддаль. Тоді вирішив заграти індіанський блеф. Він завернув коня і в повному галопі кинувся проти індіанця, вимахуючи своїм пістолем і вигукуючи на повне горло. Індіанець негайно з'їхав з дороги й почав утікати. Коли стемнілося, виття вовків і кайотів викликало в Раса дрижаки. Однак в загальному ніч була тиха.

Після цього переживання молодий Іген зробив рішення в одній справі. Тим разом лист, який він написав, не був призначений до Мінні. Він був легенький мов перо. Рас заадресував його до мр. Александра Мейджорса і послав його кінною поштою. Він рахував дні, коли отримає відповідь. Його співпрацівники зауважили, що Рас чимось заклопотаний, але не знали чим саме. Врешті таємниця розкрилася, коли одного дня прибув післанець з поштою. В четвертій кишені торби були листи, призначені до придорожніх місцевостей. Між ними був лист до мр. Річарда Ераста Ігена від Александра Мейджорса, одного з засновників „Кінного Експресу”.

Рас вхопив листа, пішов до своєї кімнати й відкрив його. Він швидко пробіг очима по листі й його обличчя зраджувало розчарування. Його просьба отримати відпустку на одруження з Мері Мінні Фішер була прийнята, але він отримав згоду тільки на один день.

„Один день?” — Рас похитав головою у безвірі.

Залога матірньої станиці зауважила, що цього вечора Рас не з'явився на вечері.

Не зважаючи на розчарування, молода пара, стала готуватися до весілля. Мінні мала причину клопотатися. Вона далі помагала батькам на фермі, але весь час думала про молодого листоношу, який незабаром мав стати її чоловіком.

Александр Мейджорс був відомий як добра-га, але від якогось часу „Кінний Експрес” працював дефіцитово й він потребував найкращих вершників. Причиною цього була будова трансконтинентальної телеграфічної лінії, яка єднала б Схід із Заходом. Ця турбота заставила його дати Расові таку коротку відпустку.

* *
*

Рас Іген і Мінні Фішер одружилися 1-го січня 1861 р. Всі погоджувалися, що це гарне подружжя заслуговує на щасливе життя.

В жовтні 1861 р. „Кінний Експрес” перестав діяти. Заступили його телеграфічні дроти, які простягнулися від Атлантийського до Тихого океану.

Громадянська війна закінчилася 9-го квітня 1865 року. Це була теж причина, яка скоротила вік „Кінного Експресу”, бо громадянство хотіло довідуватися про хід битв і подій у швидшому темпі, ніж це робили кінні післанці.

Але для Раса й Мінні життя щойно починалося...

(Кінець)

Пояснення-словничок: **хуртовина**, метелиця, заметіль — снігова буря (snow storm); **ущухати** — улягатися, успокоюватися (to deminish, abate); **кучугура** — насип (sniry) — mound, pill of snow; **буревій** — сильний вітер (storm); **бурулька** — icicle; **парость**, паросток, проростень — sprout, shoot; **метушня** — commotion; **щупити** (вуха) — to prick up; **дрижаки** — shiver (s).

УВ ОСІННЬОМУ САДУ

(Ілюстрація Петра Холодного)

Гляньте, скільки серед листу
Ув осінньому саду
Стиглих яблук золотистих,
Груш, неначе на меду!

Те, що літо дарувало
Від землі, тепла й води, —
Все у себе увібрали
Золоті оці плоди.

Умивалися росою
На зеленому гіллі,
Наливалися красою
Всіх веселок на землі.

Кличуть нас плоди із саду,
Стиглі овочі смачні,
Повні чару і принади,
Як чудові літні дні.

Слався, літо соковите!
Діти — в сад і на поля!
Будем гарні, наче квіти,
Будем дужі, мов земля.

ОВОЧІ

В нас електрика погасла
Ми сиділи поночі.
Завелась балачка вчасна:
Що найкращі овочі?

— Я люблю найбільше сливи, —
Заявив Андрійко.
— Краще яблук не знайшли ви, —
Відповів Сергійко.
— Але я волію грушу, —
Обізвалась Нюся.
Я їх зо три з'їсти мушу,
Поки вдовольнюся.

— А для мене — виноград —
Це винагорода, —
Закричали вдвох підряд
Адріана й Рода.

— Вишні, чорні, як смола!
— Помаранча! Диня!!!
Враз електрика прийшла,
З нею й господиня.

А на таці — цілий сад:
Яблука і сливи,
Вишні, груші, виноград —
Діти всі щасливі.

Світлана КУЗЬМЕНКО

ВОСЕНИ

Журавлі в далекий вирій
У ключах своїх летять.
Вже на зиму птахи й звірі
Готуватися спішать.

А листочки щирозлотні
На деревах і кущах.
Розгулялась осінь злотня
По садах, лісах, полях.

М Е Ш К А Н Ц І

Ходить дятель, стукотить:
„Час за мешкання платить!
В кого плата там яка, —
Дайте зерна чи жука!”

З-під коріння мишка — зирк!
Причайлась — нічирк!
Шкода мишці й півзерна,
Бо голодна і вона.

А сусід її їжак,
Буркотить: „За що? Та як?
Тяжко, бачиш, і мені.
Заплачу я повесні.”

Білка з гілочки гука:
„Де візьму тобі жука?
Йди сюди та пошукай,
Глибше кору подовбай!”

Наталя ТУРЧМАНОВИЧ

ЦВІКІ-ВІКІ-ГОРОБЕЦЬ

Цвікі-Вікі-Горобець
Сів спочити на дубець,
Де дружина Горобчиха
Пісеньку співала стиха
Та робила з комашні
Пирог для дітлашні,
Для п'яťох діточок,
Гороб'яточок.

Е. Піра

АРИТМЕТИКА

Тітонька сорока
Рахувала кроки.
Це — один, а це — два...
Ніжки третьої... нема.

По двору вона ходила,
Сумовито говорила:
Щоб навчитись рахувати,
Треба ніг багато мати.

Х. Керита

М И Ш К А

Раз мала, сивенька мишка
Сиру захотіла,
Вискочила на прилавок,
Тай миску розбила.

Котик зразу ж здогадався,
Що це мишка в хаті
Тихо присів й наготовив
Лапки волохаті.

Мишка його не бачила,
Сиром любивалась,
А як вгледіла — відразу
У дірку сховалась.

**ПРИВІТАЙМО СПІВРОБІТНИЦЮ „ВЕСЕЛКИ”
ВАЛЕНТИНУ ЮРЧЕНКО З ЇЇ 80-ЛІТТЯМ**

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

**ЗУСТРІЧ РЕДАКТОРА „ВЕСЕЛКИ” З
ШКОЛЯРАМИ В ЧІКАГО**

На світлині школярі й учительки, посередині ред. В. Барагура.

Під час свого перебування в Чикаго з авторським вечором 28-го квітня ц.р. ред. „Веселки” Володимир Барагура відвідав українську школу ім. Св. Миколая, зустрівся з її директоркою, вчительками й дітьми та мав із ними гутірку.

Діти радо читають у „Веселці” веселі ілюстровані історійки про Веселика Ляся з ілюстраціями Івана Бриковича. Авторкою цих історійок є довголітня співробітниця нашого журналу, дитяча поетеса й письменниця Валентина Юрченко. Цього року сповнилося їй 80 років життя.

Валентина Юрченко народилася 19-го вересня 1910 року на Полтавщині в родині лікаря Святенка. Скінчила Економічний Інститут у Харкові. Писати, зокрема для дітей і молоді, почала в 1950-их роках. Письменниця є членом Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ). У „Веселці” співпрацює вже 15 років. Крім „Веселки” поміщує свої писання в „Крилатих”, „Нашому Житті”, „Рідній Школі”. Написала теж 14 казок і оповідань прозою. Вони здебільша друкувалися в „Веселці”.

У видавництві ОПЛДМ вийшла збірка її віршів для дітей п.н. „Веселі цвіркуні”.

З нагоди 80-ліття Валентини Юрченко Редакція, співробітники й передплатники-читачі „Веселки” та їхні батьки, виховники й учителі бажають Дорогій Ювілятці прожити в кріпкому здоров'ї ще довгі й щасливі роки для добра юних читачів!

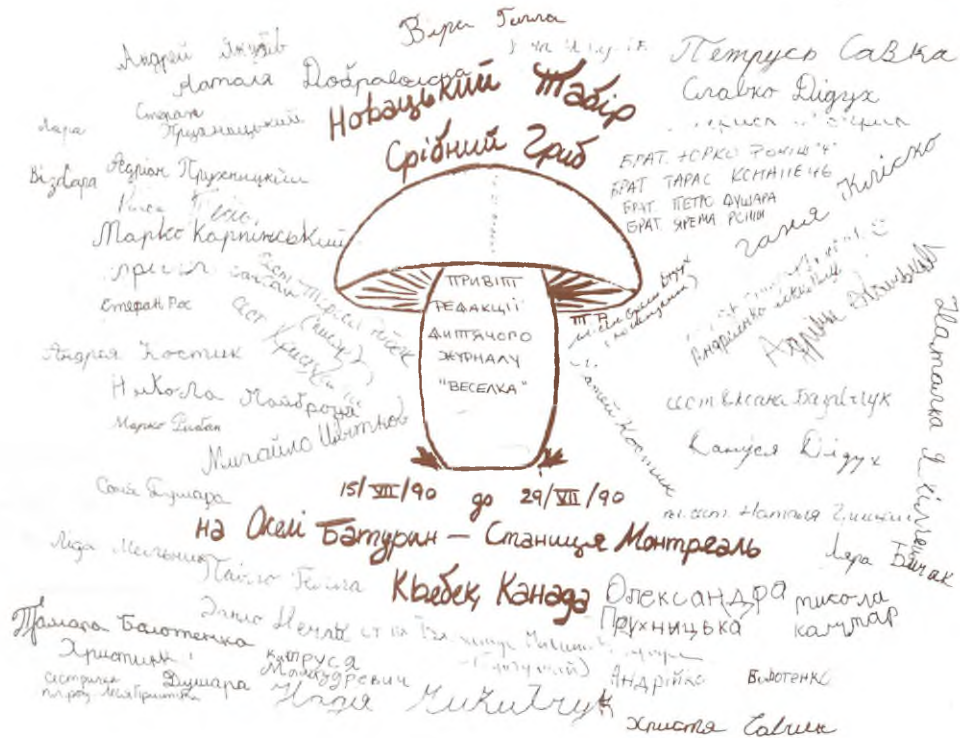
МОЛИТВА ШКОЛЯРІВ

Чудотворна ікона Богородиці
у Холмі

**Щедрі ласки даруєш, Боже
Тим що просять Тебе за них
Хай же ласка Твоя допоможе
Нам у наших працях шкільних.**

ПРИВІТ „ВЕСЕЛЦІ” ВІД НОВАЦЬКОГО ТАБОРУ „СРІБНИЙ ГРИБ”

„Веселка” отримала милий привіт від новацького табору „Срібний Гриб”. Табір відбувався на пластовій оселі „Батурин” коло Монтреалю, Квебек, Канада. Табір зорганізувала монреальська пластова станиця. Таборування тривало від 15-го до 29-го липня ц.р. Комендантом був пл. с. Орест Дідух.

Завданням табору було плекати взаємну любов, дружбу та зберігати українські традиції, зокрема пісні.

Табір пройшов успішно завдяки дружній співпраці таборовиків із виховниками.

Редакція „Веселки” щиро дякує комендантові, братчикам і сестричкам та новачатам за пам'ять і привіт!

КИЦЬКА Й МІСЯЦЬ

Серед ночі, серед ночі
Ходить місяць — срібні очі.
Сіра кицька крізь пільму
В очі дивиться йому.
І дивується, й муркоче,
І спіймати місяць хоче.

**Їй страшенно знать потрібно:
З глини місяць чи із срібла?
Чи він може риба, щука,
Що хвостом у небі стука?**

**3 чого місяць?
В чому річ?
Дума кицька цілу ніч...**

М. Могилевич

ЧАЙКА

(Скормовка)

**Перша,
Друга,
Третя
Хвиля
Чайці
Ніжки**

**В році мила,
Білі
Крила
Замочила,
Нагостила
ДЗЬОБ!**

КАПЦІ

**Їхав лис
Через ліс,
Лисенятм
Капці віз,
Щоб соснові
Шишки
Не кололи
Ніжки.**

В. Каменчук

СОНЕЧКО

Помірно

Слова М. Стельмаха
Муз.: С. Яременка

У сес-трички зо-ло-ті ко--сич---ки, зо-ло--те во--
лос---ся, як впо-лях ко---лос--ся; зо-ло--те во--
лос--ся, як в полях ко---лос--ся.

СОНЕЧКО

У сестрички золоті косички,
Золоте волосся, як в полях колосся.

І мою сестричку сонечком зовуть,
Бо вона і сонце разом устають.